

Medias påverkan på Sveriges biståndspolitik

En jämförande fallstudie mellan konflikterna i Kashmir och Palestina

Hampus Tarras-Wahlberg och Isabelle Grebäck

Abstract

I denna uppsats söker vi finna om det råder ett samband mellan nivån på Sveriges bistånd och den mediala exponering som riktas mot olika konfliktzoner. Palestina och Kashmir, två konflikter som delar likheter i många avseenden, har trots liknande krissituationer erhållit avsevärda skillnader i humanitärt stöd från Sida. Hypotesen kring tänkbara förklaringar till snedfördelningen har sin grund i CNN-effekten – en teori vars centrala antagande är att olika nivåer av mediaexponering kring händelser även påverkar nivån på humanitär hjälp. Först genomförs en kvantitativ undersökning, där antalet artiklar skrivna om vardera konflikt sätts i relation till nivån på bistånd. Det framkommer att Palestina tilldelats betydligt mer bistånd och att konflikten har figurerat i betydligt större omfattning i svensk media än vad som är fallet med den i Kashmir. För att söka påvisa om det går att finna ett kausalt samband bedrivs sedan en kvalitativ studie där tre olika biståndsbeslut från Sida kopplas till olika tidningsartiklar vars publiceringar skett innan besluten har tagits. Tongångar i beslutsdokument från Sida tyder på att myndigheten har påverkats av media i sin beslutsfattning – om än inte i hur stor omfattning.

I uppsatsens avslutande del diskuteras det kring vikten av bakomliggande faktorer för att förstå varför vi kunnat observera en skillnad i humanitär hjälp avsedd för Palestina och Kashmir. Såväl områdenas geografiska belägenhet som biståndstradition har troligen spelat in i utfallet. Även om det i slutändan inte var möjligt att säkerställa ett kausalt samband mellan nivån på mediaexponering och tilldelat bistånd, så har resultaten medfört att vi med relativ säkerhet kan fastslå att media har en reell påverkan på den svenska biståndspolitik.

Nyckelord: CNN-effekten, media, bistånd, politiskt beslutsfattande, konflikt

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	4
1.2 Begreppsdefinition.....	5
2. Teori.....	6
2.1 CNN-effekten.....	6
2.2 Tidigare forskning – medias roll och det politiska beslutsfattandet.....	7
3. Metod.....	10
3.1 Komparativstudie.....	10
3.1.1 Kvantitativ innehållsanalys.....	11
3.1.2 Kvalitativ textanalys.....	12
3.2 Material.....	14
3.2.1 Material: kvantitativ innehållsanalys.....	14
3.2.2 Material: kvalitativ textanalys.....	14
3.3 Urval.....	16
4. Konflikterna i Kashmir respektive Palestina – ett scenario av mest lika?.....	17
5. Kvantitativ undersökning.....	20
5.1 Israel-Palestinakonflikten.....	20
5.2 Kashmirkonflikten.....	21
5.3 Komparativ analys.....	23
6. Kvalitativ undersökning.....	25
6.1 Palestina, beslut SEKA-HUM 604/00, datum: 2000-10-12.....	25
6.2 Palestina, beslut SEKA-HUM 555/02, datum: 2002-07-16.....	27
6.3 Kashmir, insats ISS-Election in Kashmir, datum: sep – dec 2002.....	28
6.4 Analys.....	29
7. Slutsats.....	31
8. Referenser.....	32

1. Inledning

Sedan 1800-talet benämns media i informella sammanhang som den tredje statsmakten. Mediernas roll i samhället är att granska de första statsmakterna – regering och riksdag. Dagens media granskar dock inte bara den politiska makten, utan är själva med och påverkar vad som ska lyftas fram på samhällets dagordning. Från att tidigare ha varit något abstrakt har föreställningarna om mediernas makt sedan 1990-talet konkretiserats genom olika teorier, varav “CNN-effekten” är den mest vedertagna. Forskning kring CNN-effekten tyder på att det finns samband mellan den mediala exponeringen av ett konfliktområde och de humanitära åtgärder som vidtas av andra länder.

Efter kalla krigets slut har vår värld upplevt flera blodiga år, vilket har kunnat beskådas i konflikter som Kongo, Kosovo, Angola, Kashmir, Palestina, Rwanda eller Irak. På vissa områden har dock världens – och Sveriges – ögon vilat lite längre. Vart människans uppmärksamhet riktas styrs i mångt och mycket av media, och nyhetsförmedlare har i sig själva liknats vid *“djur med enorma muskler, men med världens sämsta blickfång”* (Hawkins, 2008, s. 182). Vissa kriser bevakas avsevärt mer än andra – ibland med katastrofala effekter som följd. Konflikten i Israel och Palestina är en av de konflikter som har åtnjutit såväl stort medieutrymme som omfattande hjälpinsatser från omvärlden. Samtidigt har det pågått en konflikt i Kashmirområdet där både mediebevakning och bistånd varit bristande – trots att fler människoliv har skördats.

1.1 Syfte och frågeställning

Det existerar otaliga belägg för att media har en faktisk påverkan på politiskt beslutsfattande. I nuläget finns det emellertid ingen studie som granskar förhållandet mellan medial exponering och svensk biståndspolitik med CNN-effekten i centrum. Vår studie syftar till att pröva CNN-effektens hållbarhet som teori genom att granska svensk medial exponering av två konfliktområden kontra Sveriges biståndspolitik. Vi har valt att granska konflikterna i Kashmir och Israel-Palestina. Dessa konflikter är i många avseenden lika, men skiljer sig åt vad gäller medial exponering. I vår studie behandlas två olika frågeställningar som kommer att besvaras genom en kvantitativ respektive en kvalitativ undersökning. Vår hypotes är att medial exponering av en konflikt leder till större biståndsvilja från politiker. För att undersöka huruvida hypotesen stämmer ställs följande frågor för besvaring:

Frågeställning: kvantitativ undersökning

– Finns det ett samband mellan medial exponering och nivån på svenskt bistånd gällande konfliktzonerna i Kashmir och Palestina?

Frågeställning: kvalitativ undersökning

– Finns det ett *kausalt*¹ samband mellan medial exponering och nivån på svenskt bistånd gällande konfliktzonerna i Kashmir och Palestina?

1.2 Begreppsdefinitioner

Bistånd: Sveriges bistånd ges i två olika former: bilateralt och multilateralt. Multilateralt stöd står för runt hälften av biståndsbudgeten, och syftar till att pengar betalas in till multilaterala organisationer såsom FN:s olika utvecklingsprogram för att sedan komma olika länder till hjälp. Det bilaterala biståndet innebär direkt stöd från Sverige till ett land eller en region. Detta bistånd organiseras främst av SIDA (Swedish International Development Cooperation Agency), men kan i vissa fall gå via multilaterala organisationer och kallas då multi-bi-stöd (Sida, 2013-a). Bistånd kommer i vår studie enbart att syfta på det bistånd som kanaliseras genom SIDA, alltså det bilaterala samt multi-bi-stödet. I den kvalitativa studien undersöks främst bistånd som getts genom Sida till FN:s hjälporganisationer, såsom UNRWA².

Konflikt: Vi använder oss av begreppet konflikt utifrån de ramar som satts upp av Uppsala Conflict Data Program. En konflikt bedöms som aktiv om antalet döda i strider överstiger 25 personer per år (UCDP, 2013).

Medial exponering: Med medial exponering syftar vi på hur mycket uppmärksamhet konflikten fått i media. I vår undersökning syftar media på kvälls- och dagspress. Vi har inte gjort en avgränsning av hur många artiklar, skrivna om en konflikt, som ska klassificeras som medial exponering. Vi för istället en diskussion i den löpande texten om vad som kan anses vara stor eller liten exponering.

¹ För att kunna ge belägg för att det existerar ett kausalt samband måste vi spåra den kausala mekanismen. Genom att identifiera den kausala mekanismen kan vi uttala oss om *varför* medial exponering påverkar svensk biståndspolitik. Vi måste även identifiera tidsföljden mellan fenomenen (Esaiasson et al. 2012, s. 66).

² United Nations Relief and Works Agency in the Near East for Palestine Refugees

2. Teori

Vår studie grundar sig på teorin om CNN-effekten. I detta avsnitt ger vi en redogörelse för teorins fundamentala element. Den teoretiska utgångspunkten är central eftersom studien är teoriprovande. Teorin uppfyller de krav som utmärker en teori framför ett perspektiv eller en hypotes. Det vill säga att den ger antaganden om att det finns ett samband mellan media och politiska beslut där media representerar variabeln X och politiska beslut variabeln Y. Teorin ger också en förklaring till varför media påverkar politiska beslut – ett kausalt samband mellan orsak och verkan (Esaiasson et al., 2012, s. 37). Genom att pröva teorin kan vi alltså undersöka huruvida det finns ett kausalt samband mellan våra variabler.

2.1 CNN-effekten

I boken *"The CNN Effect: The myth of news, foreign policy and intervention"* beskriver och analyserar författaren Piers Robinson teorin om CNN-effekten. Han förklarar att det har uppstått en större vilja det senaste decenniet från västvärldens regeringar att intervensera militärt i humanitära kriser i avlägsna länder. Samtidigt har en märkbart större medial nyhetsbevakning av dessa kriser och konflikter kunnat urskiljas. Teorin om CNN-effekten har använts för att analysera den relation mellan stat och media som kan vara en förklaring till den ökade militära intervention som skådats. Ursprungligen har CNN-effekten använts för att förklara sambandet mellan medial exponering av humanitära kriser och militär intervention framför andra politiska beslut. CNN-effektens betydelse har kunnat examineras under de humanitära kriser som uppstod på grund av krigen i Irak och Somalia. Det ses som allmänt vedertaget att interventionerna i Irak och Somalia påverkades av att media skildrade folket som led av kriget (Robinson, 2002, s. 1-2). Med termen CNN-effekten avses från början den amerikanska TV-kanalen CNNs dygnetruntbevakning samt det faktum att de politiska beslutsfattarna alla använde samma källa för information under Gulfkriget 1991. Nu för tiden har CNN-effekten kommit att bli den allmänna termen för mediernas möjlighet att framkalla reaktioner och påverka den politiska eliten och den inhemska publiken. CNN-effekten kan även appliceras på studier som vill testa förklaringskraften hos nyhetspress när det gäller beslutsfattande (Robinson, 2002, s. 3-4). Citatet som följer nedan är tänkvärt, och illustrerar med tydlighet den påverkan som media kan ha på humanitära hjälpinsatser:

Observers often argue that public support for foreign relief activities is directly in proportion to the amount of media coverage given to specific emergencies. These days, few humanitarian crises seem to produce a public response unless they have first attracted the attention of the press and television - the so-called "CNN effect". Bernard Kouchner -- a former health minister of France and first U.N. governor of Kosovo from June 1999 until January 2001 -- has been quoted as saying: "Where there is no camera, there is no humanitarian intervention" (Cate, 2002).

Få motsätter sig att media har en reell förmåga att påverka politiker. Dagens samhälle är i grunden medierande – allmänheten lär sig om samhället och vad som pågår genom media. De politiska partierna använder media för att nå ut till medborgarna, och människor använder i sin tur tidningar för att skaffa sig information om politiken som förs. En människa kan endast själv tillskansa sig information inom ett begränsat område, och ju längre bort en händelse ligger från vardagen desto mer ökar behovet av politisk journalistik och media (Nord – Strömbäck, s. 263).

2.2 Tidigare forskning – medias roll och det politiska beslutsfattandet

CNN-effekten som fenomen är dock inte helt okontroversiell, och för att skapa sig en nyanserad bild av teorivalet är det värt att titta närmare på kritik samt delar av tidigare forskning som varit tongivande på området.

Peter Viggo Jakobsen, professor i statsvetenskap vid universitetet i Köpenhamn, hävdar att CNN-effekten fokus på huruvida media direkt påverkar en regering till att intervensera i en akut situation eller inte bortser från ett antal betydligt viktigare indirekta effekter. En konflikt kan delas in i tre olika faser: den innan våld brutit ut, därefter våldsfasen, och så slutligen eftermälet. Då media tenderar att inrikta sig på en konflikts mest våldsamma fas skiftas även inriktningen på staters hjälppaket från ett kostnadseffektivt, utvecklingsorienterat bistånd till betydligt dyrare akutstöd. Det går även att notera att media i regel bevakar ett mycket selektivt antal konflikter åt gången, vilket, i kombination med att en konflikt går in i en mindre våldsam fas, lätt leder till att den 'glöms bort' helt och hållet (Jakobsen, 2000, s. 132). Enligt Jakobsen finns det ett klart samband mellan akut hjälp från stater och mediabevakning, vilket härleds med statistisk från UNOCHA³. Mönstret kan ses i ett flertal kriser. I forna Jugoslavien 1994-1995, när striderna var som hårdast och mediabevakningen som störst, var FN:s insamlingsmål täckta till nära 100 procent. I slutet av 1995, när intresset för konflikten svalnat, sjönk följaktligen också biståndsviljan och insamlingsmålen var täckta till knappt mer än hälften (Jakobsen, 2000, s. 139). Sammantaget tycks mediapåverkan vara stor för regeringars biståndsvilja på kort sikt, men det långsiktiga sambandet är desto svårare att bevisa (Jakobsen, 2000, s. 138).

Steven Livingston och Todd Eachus har utforskat kopplingen mellan den mediebevakning som skedde innan USAs intervention i Somalia 1993 och lyfter därmed fram teorins största problem – kausalitet. Rådande konsensus efter USAs ingripande har i stora drag varit att media, främst i form av televiserade sändningar, påverkat amerikanska beslutsfattare att agera. Slutsatsen är dock snarare att den viktigaste faktorn var *medias agerande efter* beslutsfattandet, och inte omvänt. Klart står att media ändå har en stor roll, men att kausala sambandet i många fall är svårt att utröna. Media är självt inte agendasättande, utan kan mer liknas vid ett verktyg som skickliga politiker kan använda för att styra diskursen kring en händelse i den riktning de finner lämplig (Livingston & Eachus, s. 427, 1995).

Robinson bidrar med det centrala antagandet att mediernas påverkan på politiken är starkt begränsad i de fall där ett land har en tydlig linje att gå efter. I de fall det råder osäkerhet, så kallad

³ United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs

"policy uncertainty" (definitionen lyder: oklarhet kring vilka riktlinjer som bör följas för att möta en situation), kan emellertid media få större inflytande – särskilt i kombination med att en konflikt går in ett kritiskt skede. Piers Robinson ger ett exempel från Bosnien 1995 där amerikanska trupper till en början stod avvaktande till att beskydda Gorazde – ett område med en starkt hotad lokalbefolkning. När media uppmärksammade tvehågsenheten och inledde en omfattande rapportering av läget agerade snart beslutsfattare och erbjöd sina soldater som beskydd (Robinson, s. 20-21, 2000-b).

Att utröna huruvida politiker haft en förutbestämd agenda för ett område kan vara problematiskt. Robinson refererar till forskare med olika åsikter: Shaw menar att politiker under hela tidsperioden efter kalla kriget slut har präglats av osäkerhet inom utrikespolitik. Gowing menar att 'policy uncertainty' träder i kraft först när media bevakar en särskild händelse som politiker bokstavligen talat inte vet hur de ska förhålla sig till. När en situation uppkommer där det saknas en policy att följa, eller om det finns meningsskiljaktigheter eller andra intressekonflikter bland beslutsfattare, råder 'policy uncertainty'. (Robinson, s. 26, 2000-b).

I linje med huvudtesen kring CNN-effekten antas det att media har inflytande utöver huruvida en stat kommer att intervensera militärt eller inte när en krissituation uppstår. Mycket tyder emellertid på att de situationer där sambandet bevisats, såsom i Irak 1991 eller Somalia -91, snarare är undantag än regler. Gorm Rye Olsen har bedrivit forskning på ämnet, och kommit fram till att situationen ser annorlunda ut i fråga om humanitärt bistånd. I flera fall har medias inflytande varit direkt avgörande. För att media ska kunna påverka krävs det dock först att det inleds rapportering från krisområdet, vilket sker först när ett antal kriterier är uppfyllda. Krisen måste dels vara nyhetsvärdig och därtill även kapabel att kunna bidra med känslomässiga stillbilder eller televiserade sändningar. Vidare måste varje kris konkurrera om nyhetsutrymmet med liknande situationer världen över, vilket obönhörligen leder till att vissa blir utelämnade – bortglömda (Rye Olsen et al. 2003, s. 110). När beslut om bistånd tas av en stat eller organisation finner vi även problematiken kring givarens intresse och mottagarens behov. Inom givarens intresse återfinns faktorer som nationell säkerhet, ekonomiska intressen eller andra politiska viljor. Mottagarens behov relateras till de socioekonomiska faktorer i det land som beviljas bistånd. Stora givare, såsom EU, Storbritannien eller USA tenderar att välja mottagarland baserat på egna intressen. Mindre givare, såsom de skandinaviska länderna, antas lägga större vikt på mottagarens faktiska behov (Rye Olsen et al. 2003, s. 113).

När fallet Kosovo 1998-1999 jämförs med kriserna i Sudan och Angola 1998-2001 går det att göra ett antal intressanta iakttagelser. Under första kvartalet 1999 skrevs mer än 5000 artiklar om Kosovo i internationella medier, medan motsvarande mängd låg på endast 450 stycken för Angola och Sudan tillsammans. Den omfattande mediebevakningen i Kosovo avspeglade sig även i biståndsnivån. Även med konservativa uppskattningar av antalet nödsatta i de olika områdena fick vardera utsatt person i Kosovo dela på fem gånger så mycket pengar som personerna i Angola och Sudan. Trots att medieexponering i de båda afrikanska länderna var låg fick emellertid de två staterna kontinuerligt bistånd i storleksordningen 90 till 440 miljoner dollar per år. Slutsatsen som går att dra av detta är att det inte enbart är uppmärksamhet i media som bestämmer storleken på

humanitär hjälp, utan ett lands krisberedskap eller säkerhetspolitiska betydelse spelar in när bistånd ska allokeras (Rye Olsen et al. 2003, s. 118).

I både Angola och Sudan har både FN och flertalet NGOs länge varit engagerade, och har därmed också etablerat en mängd praktiska förutsättningar för hjälp. I båda länderna finns ett flertal redan inledda partnerskap, lobbyorganisationer och medel för att organisera insamlingar. När ett land beslutar om bistånd tas rimligen dessa faktorer i beaktande (Rye Olsen et al. 2003, s. 119). I fallet Kosovo berodde den stora mängden bistånd säkerligen inte enbart på stor medial exponering, utan även på det stora säkerhetsdilemma som konflikten framkallade. I och med sin geografiska närhet till Centraleuropa fanns det en fruktan att kriget i Kosovo skulle sprida sig vidare till omgivande länder och åsamka avsevärd förödelse (Rye Olsen et al. 2003, s. 118). På samma sätt går det att förklara de omfattande hjälpinsatser som sattes in i Nordkorea under svälten 1998-2001, trots den obetydliga uppmärksamheten som katastrofen fick i media. Både USA, Kina, Japan och Sydkorea hade starka säkerhetspolitiska motiv för sitt agerande. Det fanns en rädsla att svälten kunde leda till uppror, med risken att militärdiktaturen svarade på ett sådant sätt att den regionala stabiliteten skulle kunna sättas på spel (Rye Olsen et al. 2003, s. 121).

Efter att ha tagit del av tidigare forskning går det att med relativ säkerhet slå fast att det finns ett flertal andra faktorer annat än medial exponering som påverkar hur mycket ett land väljer att ge i bistånd. Detta väljer vi att vara transparenta med, och är något som kommer att analyseras ytterligare senare i uppsatsen.

3. Metod

Vi kommer i detta kapitel att ge en redogörelse för de två metoder vi har använt i vår undersökning och hur de har tillämpats. Vi belyser även de fördelar och nackdelar som finns med metoderna och hur val av metod kan ha påverkat vårt resultat. Vidare ger vi en förklaring till hur vi resonerat kring avgränsningen av analysenheter, variabler och material. I avdelning 3.2 redogör vi för det material vi har använt oss av i vår studie och varför vi har valt att grunda vår undersökning på detta.

3.1 Komparativ studie – mest lika-design

I denna studie syftar vi till att genom en empirisk undersökning testa huruvida vår hypotes stöds av teori. Det är en teoriprovande studie med förklarande ambitioner som karaktäriseras av att teorin om CNN-effekten står i centrum och det empiriska material som teorin testats på har valts med noga omsorg (Esaiasson et al. 2012, s. 40). Resultaten som vi får fram av vår empiriska undersökning ska vi använda för att testa vår hypotes och för att därmed kunna stärka eller försvaga teorins förklaringskraft. Det är möjligt att det finns andra förklaringsfaktorer till svensk biståndsvilja än den teorin stödjer - medial exponering. Huruvida det finns andra förklaringsfaktorer kan vi undersöka genom att jämföra våra empiriska resultat med tidigare forskning på området (Esaiasson et al. 2012, s. 20).

För att kunna undersöka teorins förklaringskraft empiriskt måste operationella indikatorer konstrueras. Vi väljer att operationalisera teorin om medias påverkan på politiskt beslutsfattande, dels genom att kvantitativt mäta antalet skrivna artiklar om vardera konflikt i svensk dags- och kvällspress i relation till den mängd bistånd som getts till respektive område, men även genom att närmare undersöka specifika politiska beslutsdokument om bistånd. Tidpunkten för beslutet och dokumentets utformning ska analyseras och jämföras med vad som skrevs i representativa tidningsartiklar innan beslutet fattades. Vi är medvetna om att valet av operationella indikatorer inte alltid med säkerhet överensstämmer med det som ska mätas och att validiteten därmed kan ifrågasättas (Esaiasson et al. 2012, s. 22, 56).

Det är därför viktigt att den teoretiska definitionen av medial exponering och bistånd stämmer bra överens med de operationella indikatorerna (Esaiasson et al. 2012, s. 55). Vi anser att vi kan få en riktig bild av hur mycket medial exponering vissa konflikter får genom att undersöka dags- och kvällspress. Eftersom statligt bistånd från Sida redovisas i exakta siffror är de lätta att mäta och använda i undersökningen⁴.

⁴ Det har dock inte gått att få specifik och exakt information om allt bistånd. Informationen om hur mycket bistånd som givits till Kashmirområdet är bristande från Sida. Vi har därför själva fått uppskatta den möjliga summan som givits till Kashmir. Hur denna uppskattning görs redovisas öppet.

Den komparativa studien genomförs utifrån en mest lika-design. Vi väljer att använda en mest lika-design på grund av att skillnader i variabelvärden blir framträdande när analysenheterna, fallen, är så lika varandra som möjligt (Esaiasson et al. 2012, s. 71). Problematiken med en mest lika-design ligger i svårigheten att hitta homogena analysenheter (Esaiasson et al., 2012, s. 103). Vidare motivation till varför konflikterna i Kashmir och Palestina valts som fall återfinns i avdelning 3.3 och kapitel 4. Vårt intresse av att genomföra denna studie grundar sig inte primärt i de valda konfliktområdena i sig utan främst i det hypotetiska sambandet mellan medial exponering och biståndsgivande. Därför passar det bra med ett metodologisk tillvägagångssätt som utformas i en komparativ studie och utifrån en mest lika-design (Esaiasson et al. 2012, s. 102).

I termer av orsak och verkan är den oberoende, förklarande, variabeln media och den beroende variabeln bistånd (Esaiasson et al. 2012, s. 50-51, 67). Genom en kvantitativ studie kan vi observera ett samband mellan medial exponering och mängden bistånd. För att vi ska kunna konstatera att ett kausalt samband finns krävs det att tidsföljden mellan variablerna är rätt. Det är alltså ett grundläggande kriterium att medial exponering, orsak, inträffat före beslutet att ge en viss mängd bistånd, verkan. I den kvalitativa undersökningen kan vi kartlägga tidsföljden genom att analysera beslut och medial exponering närmare. För att ett kausalt samband ska anses råda krävs det också att det inte är någon annan faktor som åstadkommer det observerade sambandet. Genom att vi väljer en mest lika-design underlättas kontrollen av bakomliggande orsaksfaktorer. Sammantaget anser vi att konflikterna i Kashmir och Palestina är lika varandra i många variabler förutom i den hypotetiskt förklarande faktorn medial exponering (Esaiasson et al. 2012, s. 68). Eftersom vi har en förklarande ambition vill vi också ta reda på varför medial exponering av en konflikt kan tänkas påverka politiska beslut om bistånd – om det visar sig att ett kausalt samband existerar. Vår ambition är att ta reda på den kausala mekanismen som kan tänkas förklara fenomenet och detta gör vi genom att testa teorin om CNN-effekten på de empiriska resultat vi får från den kvalitativa undersökningen. På grund av de få analysenheterna kan resultatets generaliserbarhet ifrågasättas. Vi tror dock att undersökningen kan replikeras med andra analysenheter och ge liknande resultat. Vi är dock medvetna om problematiken kring att generalisera resultaten till en större population (Esaiasson et al. 2012, s. 89-90). Vår studie är ett fall av ett större fenomen och gör den därför relevant ur ett samhällsligt perspektiv såväl som ett inomvetenskapligt (Esaiasson et al. 2012, s. 32-33).

Vi ska nedan förklara hur vi använder kvantitativ innehållsanalys och kvalitativ textanalys i vår undersökning och varför vi valt just dessa metoder. Det är också viktigt att belysa respektive methods nackdelar. Detta då valet av metod avgör hur fenomenet operationaliseras, vilket i sin tur får betydelse för resultaten (Esaiasson et al. 2012, s. 55).

3.1.1 Kvantitativ innehållsanalys

Genom att använda oss av en kvantitativ innehållsanalys kan vi få svar på hur frekvent vardera konflikt förekommer i media. Vi vill främst få svar på hur många gånger konflikterna omnämns i dags- och kvällspress snarare än artiklarnas storlek i form av text- eller bildmassa. Vi antar här att antalet artiklar har större påverkan på läsaren än själva utformningen av artiklarna, i form av längd och bilder etc. Detta kan styrkas med argument som förs fram i metodpraktikan av Esaiasson m.fl. Där påstås det att ju mer frekvent en specifik händelse återkommer i media desto mer ökar dess

betydelse (Esaiasson et al. 2012, s. 197).

Studien blir en så kallad effektstudie när massmedieinnehållet verkar som oberoende variabel. Detta är en vanligt förekommande metod när medias påverkan på politiskt beslutsfattande ska mätas (Esaiasson et al. 2012, s. 200).

Med hjälp av databasen Retriever från Lunds universitetsbibliotek undersöker vi hur ofta specifika ord förekommer i nyhetstidningarnas artiklar under en viss tidsperiod. Sökorden som valts lyder enligt följande:

- Indien* AND Kashmir* OR Pakistan* AND Kashmir*
- Israel* AND Palestina* OR Gaza* OR Västbanken*

Det finns en problematik i valet av sökord. Vår ambition är att undersöka konfliktrapporteringen i vardera område, men risken finns att orelevanta artiklar som berör exempelvis turism kan inkluderas i sökningen. För att eliminera risken att artiklar som inte är relevanta för studien räknas med gör vi en översiktlig genomgång av de artiklar undersökningen omfattar. Den kvantitativa delen av studien kan utan ansträngning leva upp till idealet om intersubjektivitet eftersom det är ett enkelt mätinstrument vi använder oss av (Esaiasson et al. 2012, s. 25).

Fördelen med en kvantitativ metod är att mönster lättare kan urskiljas. I vårt fall begränsas möjligheten att urskilja mönster och samband i den komparativa delen av studien i och med att vi bara har två konfliktområden att jämföra. Detta kompenseras vi genom att tidsintervallet, 6 år, för den mediala exponeringen av konflikterna är relativt långt i den kvantitativa innehållsanalysen. Genom att se hur mycket bistånd som har givits, relativt till hur mycket medial uppmärksamhet konflikterna erhållit under en lång period, kan vi se samband mellan variablerna. Det är dock inte möjligt att befästa om sambandet är kausalt.

För att ett samband ska kunna klassas som kausalt måste hänsyn till tidsaspekten mellan variablerna tas, det vill säga att den mediala uppmärksamheten måste ha kommit före det politiska beslutet om bistånd. För att kunna göra en djupare analys om sambandets form och möjliga kausalitet, har vi valt att även genomföra en kvalitativ undersökning.

3.1.2 Kvalitativ textanalys

Genom en kvalitativ textanalys är det möjligt för oss att studera själva innehållet i beslutsdokumentet och artiklarna närmare. Vi tolkar och analyserar representativa artiklar för att kunna undersöka huruvida innehållet i dem kan ha haft påverkande kraft på beslut om bistånd. Vi undersöker även vad som har skrivits i artiklarna innan biståndsbeslutet tagits för att kunna bedöma tidsföljden. Om den mediala exponeringen uppvisar tendenser⁵ som kan ha varit grund för politiska beslut, kan ett kausalt samband existera. Genom att analysera vårt material närmare kan vi alltså hitta de kausala mekanismerna – den *verkliga förklaringen* till fenomenens samband. Eftersom vi inte använder statistiska mätinstrument i den kvalitativa undersökningen utan analyserar innehållet i enskilda beslutsdokument och artiklar är det svårare att bevisa

⁵ Definieras av de fyra frågorna.

undersökningens intersubjektivitet. Kravet på intersubjektivitet uppfyller vi i vår kvalitativa undersökning genom att redovisa och motivera våra resultat väl och med största öppenhet (Esaiasson et al., 2012, s. 26).

Genom att ställa ett visst antal frågor till texterna kan vi bygga ett analysinstrument att använda för att tolka innehållet (Esaiasson et al. 2012, s. 216). Följande frågor beaktar vi i beslutsdokumenterna och artiklarna som analyseras:⁶

1. Används ett liknande språk och tonfall i de politiska beslutsdokumenterna som i artiklarna?
2. Speglas konflikterna i artiklarna på de sätt som CNN-effekten påstår påverka politiska beslut - tragiska människoöden, en ond och en god sida, emotionellt berättande med patosargument?
3. Finns det specifika delar av beslutsdokumenterna som tyder på att de politiska besluten är fattade på grundval av information som finns att hitta i tidningsartiklar som publicerades precis innan?
4. Är artikeln opinionsbildande och kan tänkas ha påverkat svensk allmänhet?

Om dessa frågor säger oss något om huruvida nyhetsrapporteringen kan ha påverkat politiskt beslutande om bistånd är det god validitet. Det är dock problematiskt att kunna uttala sig om medias påverkan på biståndets mängd genom egna tolkningar av text. För att lättare kunna genomföra den kvalitativa textanalysen kommer våra analyser grunda sig på den tidigare forskning om relationen mellan media och politik. Vi har ett öppet förhållningssätt när vi tar del av textinnehållet, vilket betyder att vi analyserar innehållet i förhållande till fenomenet mer förutsättningslöst utan att sätta upp specifika villkor innan, förutom de frågor vi har att förhålla oss till (Esaiasson et al. 2012, s. 217). Nackdelen med ett öppet förhållningssätt är att slutsatserna kan bli beroende av materialet. Det betyder att vi måste hitta artiklar som i största möjliga mån är representativa för den sammanlagda mediala uppmärksamheten kring konflikten precis innan de politiska besluten togs. När vi tolkar tidningsartiklarna har vi ett tolkningsperspektiv som utgår från vad texten betyder för den specificerade mottagargruppen svenska politiska beslutsfattare. Detta tolkningsperspektiv är svårt att inta, vilket vi är medvetna om. All den problematik som uppstår i och med användandet av denna metod försöker vi lösa genom att i efterhand föra en diskussion kring en alternativ tolkning (Esaiasson et al. 2012, s. 218-222).

3.2 Material

Nedan redogör vi för det material vi har använt oss av i vår studie och ger motiv till varför. Materialet vi har haft till vårt förfogande har behandlats källkritiskt. I största möjliga mån har vi tillämpat de fyra källkritiska förhållningssätten om äkthet, oberoende, samtidigt och tendens (Esaiasson et al. 2012, s. 279).

⁶ Frågorna kan besvaras med ett jakande eller nekande svar.

3.2.1 Material kvantitativ innehållsanalys

I den kvantitativa undersökningen utgörs materialet av svensk kvälls- och dagspress. Vi har uteslutit tidskrifter, fackpress, nyhetsbyrå, pressmeddelanden. Följande tidningar har använts i den kvantitativa innehållsanalysen: DN, SvD, Aftonbladet, Expressen, GP, Metro och Sydsvenskan. Information om biståndsinsatser har vi fått från Sidas arkiv genom att ta direktkontakt med dem. Informationen vi bad att få ta del av var hur mycket bistånd som hade skickats till Kashmir och Israel-Palestina under perioden 1994-2004, samt specifika tidpunkter för insatserna tillsammans med beslutdokument. Sida bytte databas 1997/1998 vilket betyder att den data som Sida kunnat bidra med utan en större arbetsinsats var från 1998 till 2004. Bistånd som riktats mot Kashmir finns det ingen information om enligt Sida. Vi har endast fått tillgång till hur mycket bistånd som getts till Indien och Pakistan bortsett från en enda specifik insats avsedd för Kashmir. Denna insats har det inte gått att få information om gällande beslutsdatum och det har inte heller varit möjligt att ta del av själva beslutsdokumentet. Trots den begränsade data som finns för Kashmir väljer vi att använda den information vi har om insatsen som underlag för vår undersökning. Vi väljer istället att ta med det faktum att information inte finns som en del i vår slutliga analys.

3.2.2 Material kvalitativ textanalys

Att artiklarna vi studerar i den kvalitativa textanalysen inte kan utgöras av exakt samma material som i den kvantitativa innehållsanalysen ter sig som en självklarhet, eftersom vi inte har den tiden att disponera. Det optimala vore att analysera allt material som ingår i den kvantitativa innehållsanalysen men på grund av praktiska begränsningar väljer vi istället ut ett fåtal artiklar för närmare analys. 6 stycken artiklar granskas i analysen som i möjligaste mån omfattar spannet av olikheter mellan de olika tidningarna - exempelvis politisk färg, storlek på tidning, avsändare (Esaiasson et al. 2012, s. 220). Följande artiklar har valts för granskning:

- *“Hur många barn ska behöva dö?”* (Gröndahl, 2000)
Denna artikel skildrar den mest uppmärksammade händelsen i Palestina som skedde precis innan ett beslut om mer bistånd togs 2000-10-12.
- *“Svikaren Bush”* (Dahlberg 2002)
Artikel som är representativ för det utrikespolitiska klimatet i svensk media under denna period.
- *“Fabriceringen av en fiende”* (Rosenberg 2002)
Artikel som är representativ för det utrikespolitiska klimatet i svensk media vid denna period. Artikeln kan även ses som opinionsbildande till följd av textens analytiska utformning och skribentens status som opinionsbildare.

- *"Rebeller dödar för att hindra val"* (Sydsvenskan, 2002-09-10)
Representativ nyhetsartikel som handlar om sammandrabbningarna i Kashmir vid denna tidpunkt.
- *"18 dödade i Kashmir"* (Göteborgs-posten 2002-08-23)
Representativ nyhetsartikel som handlar om sammandrabbningarna i Kashmir vid denna tidpunkt.
- *"Den farligaste platsen på jorden"* (Rushdie 2002)
Artikel med värderande inslag som handlar om sammandrabbningarna i Kashmir vid denna tidpunkt.

De beslutdokument vi har valt att analysera kommer från Sidas arkiv och omfattar tidsperioden 2000-2002. Beslutdokumenten och insatserna vi har analyserat är följande:

- SEKA-HUM 604/00
- SEKA-HUM 555/02
- ISS-Election in Kashmir

Vi har valt att analysera beslutdokument som behandlar bilateralt humanitärt bistånd som kanaliseras genom FN-organet UNRWA, eftersom dessa insatser hör till de största ekonomiskt sett. Då beslutdokument gällande insatsen till Kashmir inte finns att tillgå kan vi inte göra samma slags kvalitativa undersökning om Kashmirområdet. Vi kan dock se vad som skrivits i tidningar under perioden innan insatsen startade.

3.3 Urval

Nedan förklaras varför vi har avgränsat oss till valt material och valda konfliktområden.

Media

Vårt val att begränsa oss till att endast undersöka pressens påverkan grundar sig dels i svårigheten att få korrekta siffror på hur stor exponering ett fenomen får i svensk television. Verktuget vi har använt oss av, databasen Retriever från Lunds universitetsbibliotek, täcker endast tryckt material. Vi anser dock att medial exponering i Sveriges största dags- och kvällstidningar utgör ett fullgott alternativ för att mäta den generella mediabevakningen av konflikterna i Palestina och Kashmir. Detta kan härledas utifrån Virgil Hawkins teori om medias kumulativitet. Nyhetskanaler har generellt ett mycket stort utbyte med varandra, och köper ofta sina nyheter från samma nyhetsbyråer så som Reuters eller UPI (Hawkins, 2008, s. 58). I Sverige finner vi motsvarigheten i TT. Detta innebär att den uppmärksamhet som de båda konflikterna fått i Sveriges tidningar i stort lär överensstämma med vad som givits via television. Valet av tidningar grundar sig på vilka som har störst läsekrets. Vi har därmed valt att undersökningen ska omfatta SvD, DN, Sydsvenskan, Göteborgsposten (GP), Aftonbladet, Expressen och Metro.

Bistånd

Vår studie berör endast statligt bistånd som ges från Sida. Vi har valt att exkludera bistånd från icke-statliga organisationer eftersom studien syftar till att undersöka det politiska beslutsfattandet. I och med att Sida bytte datasystem 1998 tar vår studie avstamp det året, för att sedan omfatta åren fram till slutet av 2004. År 2005 skedde en jordbävning i Kashmir, vilket är orsaken till att undersökningen inte fortsätter in på detta år. Då studien bara behandlar själva konflikten anser vi det nödvändigt att exkludera naturkatastrofen från vår analys.

Konfliktområden

I en kvantitativ komparativ studie är det vanligt att ett slumpmässigt urval av populationen görs men eftersom det är en jämförande fåfallstudie väljer vi konfliktområden strategiskt (Esaiasson et al. 2012, s. 50, 102). Konflikterna i Kashmir och Palestina var de två fall vi kunde hitta som liknade varandra i största möjliga mån. Detta är väsentligt eftersom studien kräver homogena analysenheter. Inom förklaringsfaktorn ska det dock vara variation mellan analysenheterna. Detta kriterium uppfylls då den mediala exponeringen av konflikterna skiljer sig avsevärt åt (Esaiasson et al. 2012, s. 92).

4. Konflikterna i Kashmir respektive Palestina – ett scenario av mest lika?

I en komparativ studie med mest lika-design föreligger alltid problemet att hitta två analysenheter som är lika varandra på så många punkter som möjligt. Särskilt svårt blir det vid analys av konflikter som till sin natur är dynamiska och vars inslag kan ändras från år till år.

Sida är enligt egen utsago en *“statlig myndighet som arbetar på uppdrag av Sveriges riksdag och regering för att minska fattigdomen i världen.”* (Sida-b, 2013). Om vi utgår från att Sida faktiskt agerar utifrån sin paroll bör biståndsbeslut bara baseras på hur stor den humanitära krisen är i området, och inte på andra faktorer såsom konfliktens mediaexponering eller geografiska belägenhet. Det fundamentala kravet för att två konflikter ska klassas som lika för denna studie är således att de båda har förorsakat mänskligt lidande i stor omfattning. Sett till antalet omkomna i respektive konflikt har behoven av humanitär hjälp varit stora. Att beräkna korrekta siffror på antalet döda i en konflikt är inte alltid lätt, och att framhålla ett visst dödstal kan vara politiskt motiverat. I Kashmir har indiska myndigheter uppskattat antalet döda till 47 000 mellan åren 1989-2008. *'All Parties Hurriyat Conference'*, en kashmirisk separatistgrupp framhåller att siffran kan vara så hög som 100 000 (Reuters, 2008). SAIR, South Asia Intelligence Review, har fastställt antalet döda till 19 986 för de år vår undersökning avser: 1998-2004 (SAIR, 2013). För konflikten Israel-Palestina varierar uppgifterna mellan de olika källorna, eller så finns det inte siffror för specifika år. Enligt beräkningar baserade på data från den israeliska människorättsorganisationen BT'Selem miste 56 personer livet åren 1998-1999 (B'Tselem, 2013). Uppskattningar av antalet döda för senare år är inte entydiga. FNs säkerhetsråd beräknar antalet döda till 2988 för åren 2000-2003, medan FNs kommission för mänskliga rättigheter lägger siffran på 3585. Palestine Centre for Human Rights, PCHR, bedömer att 2828 palestinier omkom 2000-2005 (Procon, 2013). Utan att fördjupa sig vidare i exakta dödsantal går det att konstatera att båda konflikterna skördat en avsevärd mängd människoliv, men att antalet döda i konflikten i Kashmir tycks vara fler till antalet.

Bland konflikternas olikheter finner vi dels den rent geografiska aspekten – Palestina är beläget avsevärt mycket närmare Sverige och Europa än Kashmirområdet. Detta kan relateras till Rye Olsen et als. tidigare forskning kring säkerhetspolitik. I och med att Kashmir är avlägset är det möjligt att Sverige inte ser konflikten som ett säkerhetspolitiskt dilemma, vilket i så fall också bör avspeglas i Sveriges nivå på bistånd. Vidare finns det strukturella olikheter. Indiens befolkningsantal närmar sig 1.27 miljarder, och i Pakistan bor det fler än 180 miljoner människor (World population statistics, 2013-ab). I Kashmir beräknas befolkningen uppgå till 12.5 miljoner (FTD, 2013). De människor som är direkt påverkade av konflikten utgör alltså bara 0.827 % av Indiens och Pakistans samlade befolkning. Detta kan jämföras med samtliga 4 420 549 palestinier som varje dag lever med konflikten i Gaza och Västbanken (PCBS, 2013). Israels befolkning uppgår till strax över åtta miljoner människor, varav alla dessa också lever i någorlunda geografisk

närhet till konfliktzonerna (ICBS, 2013). De ockuperade områdena Gaza och Västbanken står även för hela 29 % av Israels totala landmassa (Carter center, 2013). Som jämförelse utgör det omtvistade Kashmirområdet bara 2.27 % av Indiens och Pakistans samlade yta (World atlas, 2013) & (World bank, 2013). Det är alltså en betydligt större andel av Israels och Palestinas befolkning som lever under direkt påverkan av konflikten jämfört med vad som är fallet för invånarna i Indien och Pakistan.

Som tidigare nämntes i avsnittet om tidigare forskning pekar Rye Olsen på vikten av att ha redan etablerade hjälporganisationer på plats för att bistånd ska delegeras till ett område. I Palestina finns det en lång tradition av bistånd, vars historia av icke-statligt biståndsarbete går så långt tillbaka som början av 1900-talet. Antalet etablerade organisationer utökades drastiskt i spåren efter sexdagarskriget 1967, för att nu vara runt 1400 till antalet. Dessa organisationer drivs till stor del av utländska bidrag, och antas bland annat stå för 60 % av behovet av sjukvård i Gaza och Västbanken samt handha i stort sett all förskoleutbildning (Jarrar, 2005). Det existerar hjälporganisationer även i Kashmir, om än inte lika många till antalet. Tidningen The Indian Express vidhöll att det fanns 158 NGOs auktoriserade för att ta emot utländska donationer verksamma i området år 2012 (Shyamal, 2012). Någon källa för åren 1998-2004 har inte hittats, men i en uppsats från 2003 framhåller Anirudh Suri efter intervju med indiska makthavare att *“det skedde en dramatisk ökning av antalet NGOs verksamma i Kashmir med start perioden 97-98”* (Suri, 2003, s. 3). Det finns dock tveksamheter kring hur effektiva dessa organisationer faktiskt har varit, då byråkraterna som står i ledningen har anklagats för att vara *“oärliga och bara intresserade av snabba pengar”* (Suri, 2003, s. 4). Dessa problem tycks kvarstå även i dagsläget, vilket general V.K. Singh nyligen fick erfara då han tvingades försvara sig mot anklagelser att NGOs i Kashmir använts i syfte att föra fram pro-indisk propaganda (Hindu, 2013).

Både Kashmir och Palestina delar ett arv från västvärldens agerande efter andra världskriget. Konflikten i Kashmirområdet på nordvästra delen av Indiska halvön tog sin början 1947 när Pakistan och Indien frigjordes från tidigare brittiskt styre. Vid tidpunkten stod två tredjedelar av indiskt territorium direkt under kontroll av den brittiske vicekonungen Louis Mountbatten, bortsett från 500 furstendömen styrda av maharadjor som åtnjöt större självstyre. I de flesta fall skedde maktövergången fredligt då ledarna valde att ansluta sig till antingen Pakistan eller Indien – ofta beroende på vilken religion som var tongivande i området. Vissa distrikt kom dock snart att uppleva starka motsättningar (Widmalm, 1997, s. 39). I Jammu och Kashmir hade osämja mellan muslimer, sikher och hinduer gradvis byggts upp för att kulminera vid Pakistans och Indiens självständighetsförklaring år 1947. Meningsskiljaktigheterna härstammade till stor del från missnöje med gränsdragningar mellan Indien och Pakistan. Guardaspuområdet nära Jammu, med en dominerande muslimsk befolkning, hade införlivats i Indien. Massmigrationerna av miljontals hinduer och sikher tillsammans med de våldsamer som följde destabiliserade regionen och avledde den nya administrationens uppmärksamhet från Kashmirområdet där spänningar stegrades successivt (Widmalm, 1997, s. 48). Stridigheter bröt snart ut vilket ledde till att det lokala styret bad om hjälp från regeringen. På beslut som involverade brittiske Mountbatten och indiska

beslutsfattare bestämdes att Jammu och Kashmir, åtminstone för stunden, skulle tillfalla Indien. Följden blev att ett krig utbröt mellan Pakistan och Indien i slutet av 1947, och därmed lades också grunden för en konflikt som pågår än idag och genom åren åsamkat lidande och död för tusentals människor (Widmalm, 1997, s. 50).

Konflikten i Palestina pågick även innan andra världskriget, men kulminerade när FN föreslog att staten skulle delas upp i en arabisk och en judisk del för att få ett slut på stridigheterna parterna emellan (Wibeck, 2009, s. 21-22). Araberna kände en stark ovilja gentemot FNs förslag då de disponerade större delen av marken och dessutom utgjorde en majoritet av den totala befolkningen (Wibeck, 2009, s. 181). Israel självständighetsförklarades år 1948 med samtycke från FN och USA. Beslutet togs inte emot väl av de omgivande arabstaterna, och krig utbröt. Kriget ledde till att delar av det territorium som FN tilldelat araberna vid uppdelningen av Palestina övertogs av Israel, vilket orsakade enorma palestinska flyktingströmmar (Wibeck, 2009, s. 192). Under de efterföljande åren stabiliserades läget något, men lugnet fick sitt slut år 1967 när Israel attackerade Egypten och de två omgivande staterna Jordanien och Syrien i vad som sedermera kom att kallas sexdagarskriget. Kriget förde med sig stora landvinningar för Israel, och områden som Gaza, Västbanken och Sinaihavet föll under israelisk kontroll. Israel började efter krigslutet att bygga bosättningar på de ockuperade områdena. Som svar på kriget implementerade FN resolution 242 med krav på att Israel skulle återlämna all ockuperad mark och dessutom respektera alla omgivande staters rätt till självbestämmande. Resolutionen fungerar än idag som bas för de fredsförhandlingar som sker mellan Israel, Palestina och de kringliggande arabstaterna (Wibeck, 2009, s. 198).

Vidare har religiösa aspekter varit tongivande i både Kashmir- och Palestinakonflikten. När den israeliska staten bildades uppkom frågor som handlade om huruvida nationen skulle vara teokratisk eller sekulär (Wibeck, 2009, s. 198). Judarnas förbindelse med de forna Palestina grundar sig i religiösa band till platsen. Många judar tycker sig ha ensamrätt till området eftersom landet Israel enligt Första Moseboken har ett förbund med Gud (Wibeck, 2009, s. 219). Även för de palestinska araberna är religionen en viktig aspekt av konflikten och deras band till regionen präglas av religiös historia. Hamas och islamistiska Jihad är grupper som använder religionen som ett motiv för kamp, och båda har haft stort inflytande på den lokala politiska scenen (Wibeck, 2009, s. 322).

I Kashmir härstammar många av dagens problem från 1987 års val, då det religiösa partiet MUF (Muslim United Front) förlorade och lade fram anklagelser om valfusk. I eftermälet av valet tappade många i den unga generationen hoppet, och hängav sig åt separatismen. En missnöjd befolkning i Kashmir begav sig över gränsen till Pakistan för att påbörja vapenträning i en omfattning som förr aldrig skådats. Flertalet MUF-medlemmar ser fortfarande den indiska assimileringen av Jammu och Kashmir som olaglig, och ser det som sin roll att bevara den islamska identiteten till varje pris. Efter att, i MUF-anhängarnas ögon, ha bevittnat demokratins förfall år 1987 flyttade partiet fokus från diplomati till våld. Förespråkare för MUF talade om ett samhälleligt uppvaknande, och människor uppmanades att hänge sig åt martyrskap och heligt krig – jihad (Widmalm, s. 100-102).

5. Kvantitativ undersökning

Nedan följer resultaten från den kvantitativa undersökning. Först sätts antalet skrivna artiklar i relation till den mängd bistånd som har utgått till respektive område. Därefter följer två diagram som utforskar sambandet mellan bistånd och skrivna artiklar för respektive konfliktzon som en sammanlagd period. Slutligen genomförs en komparativ analys av de båda fallen, där även ett antal tänkbara bakomliggande orsaker för snedfördelningen diskuteras.

5.1 Israel-Palestinakonflikten

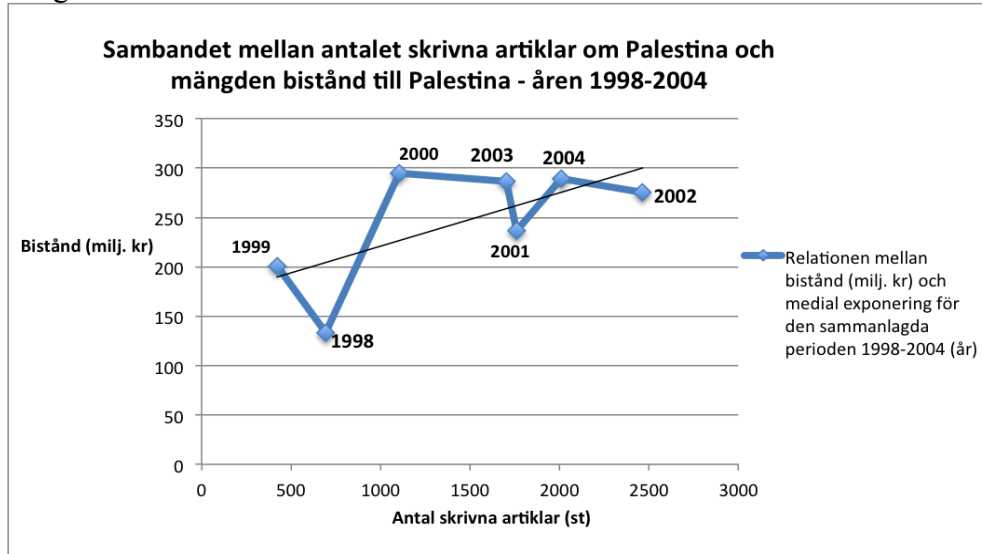
Tabell 5.1

Israel-Palestina	Antal artiklar	Bistånd (kronor)
1998	692	133 449 314
1999	421	200 943 960
2000	1 102	295 118 052
2001	1 761	236 435 604
2002	2 464	275 553 017
2003	1 701	286 540 951
2004	2 008	289 372 927
-	Totalt: 10 149	Totalt: 1 717 413 825

Källa: Sida

Som vi kan observera utifrån tabellen ovan har antalet skrivna artiklar om konflikten Israel-Palestina ökat stadigt sedan 1998, med undantag för år 2002 då antalet skrivna artiklar uppgick till 2464 stycken. Gällande biståndets storlek låg det på en relativt sett låg nivå till en början jämfört med storleken för de senare åren. Det är svårt att se ett samband mellan mediaexponering och biståndets storlek på enskilda år. Ett exempel på samband går dock att se mellan åren 2001 och 2002, där antalet artiklar steg med drygt 500 stycken samtidigt som biståndet ökade från 236 till 275 miljoner. Året därefter ser vi emellertid ett negativt samband, där antalet skrivna artiklar minskade med 763 samtidigt som biståndet ökade med nära elva miljoner.

Diagram 5.1

Källa: Sida

Diagrammet visar relationen mellan antal skrivna artiklar och bistånd under en 5års-period (åren 1998-2004 men som en sammanlagd period). Hade det varit ett tydligt samband hade det visats en rak positiv linje i diagrammet. Det kan dock ändå urskiljas ett samband i vissa fall, om än diffust, som visar att när fler artiklar har skrivits om konflikten i Palestina och Israel har också mer bistånd givits.

5.2 Kashmirkonflikten

Tabell 5.2

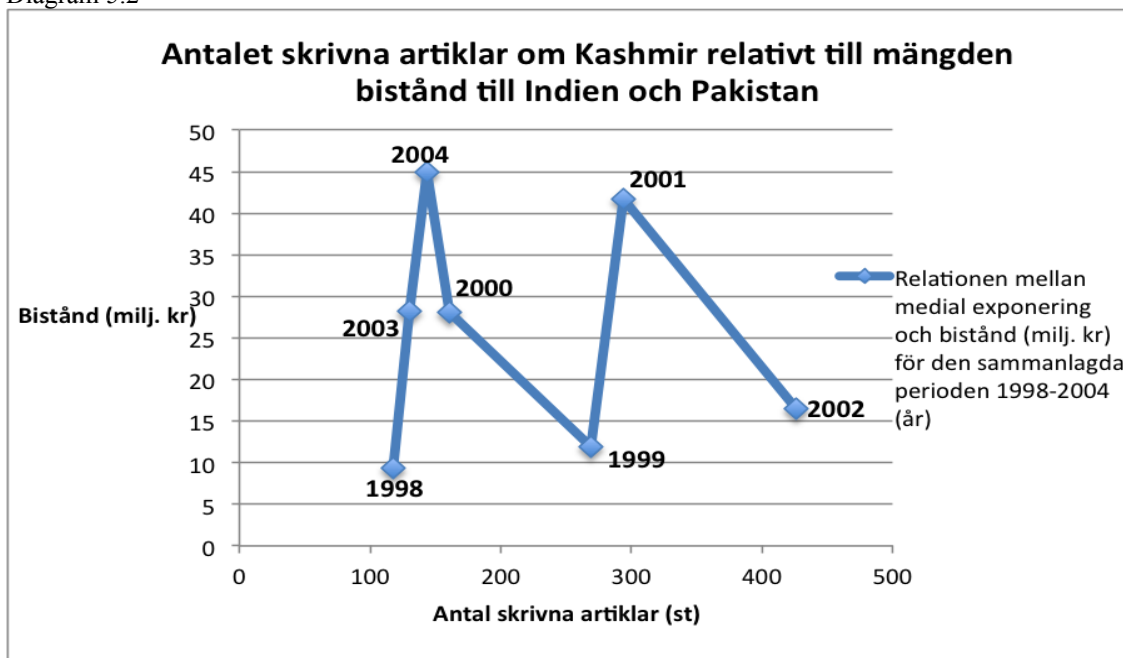
Kashmir	Antal artiklar	Bistånd (kronor)
1998	118	9 358 800
1999	269	11 871 270
2000	161	28 045 493
2001	294	41 711 709
2002	426	16 46 30 32
2003	130	28 291 092
2004	144	44 960 433
-	Totalt: 1 542	Totalt: 180 701 829

Källa: Sida

Då utförlig information om bistånd specifikt till Kashmir inte går att få tillgång till (bortsett från en specifik insats), får vi istället nyttja de uppgifter som finns om bistånd till Pakistan och Indien som helhet. Sidas insatser är uppdelade i ett antal olika sektorer såsom exempelvis jordbruksstöd, marknadsutveckling, miljö eller utbildning. Det ter sig mindre troligt att pengar avsatta för dessa

sektorer är ämnade för konflikten i Kashmir, utan är avsatta för mer generellt utvecklingsstöd till de båda länderna. Bland huvudsektorerna återfinns vi emellertid ett antal områden där det är troligare att åtminstone en del av pengarna avvarats för Kashmir, nämligen: *'humanitärt bistånd'*, *'demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet'* samt *'konflikt, fred och säkerhet'*. Pengar som utgått till dessa sektorer har sammanvägts i tabellen ovan och satts i relation till antalet skrivna artiklar om Kashmir de aktuella åren. Likt fallet Israel-Palestina är det svårt att se ett samband mellan mediaexponering och biståndets storlek på enskilda år. År 2002, då antalet skrivna artiklar var som flest, var ett av de år då minst bistånd gavs. För 2004, det år då mest bistånd utgick, är antalet skrivna artiklar färre än de flesta föregående åren.

Diagram 5.2

Källa: Sida

Diagrammet visar relationen mellan antal skrivna artiklar och bistånd under en 5års-period (åren 1998-2004 men som en sammanlagd period). Det finns inget tydligt samband mellan antal skrivna artiklar om Kashmir och bistånd till Indien och Pakistan.

5.3 Komparativ analys

Tabell 5.3

Tabell avseende bistånd till huvudsektorerna "*humanitärt bistånd*", "*demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet*" samt "*konflikt, fred och säkerhet*" åren 1998-2004.

År	Bistånd: Västbanken-Gaza (SEK)	Bistånd: Indien & Pakistan (SEK)
1998	75 247 726	9 358 800
1999	86 408 453	11 871 270
2000	76 441 022	28 045 493
2001	88 45 6227	41 711 709
2002	157 823 251	16 46 30 32
2003	161 513 188	28 29 10 92
2004	165 778 703	44 960 433
-	Totalt: 811 668 570	Totalt: 180 701 829

Källa: Sida

Enligt tabellen ovan visas det tydligt att Västbanken-Gaza är ett prioriterat område ur ett biståndsperspektiv, dit mer pengar flödat varje år i mätningen relativt till Indien och Pakistan. Det är värt att påpeka återigen att det inte med säkerhet går att säga huruvida biståndet som fördelats för Indien och Pakistan gått till Kashmir – den egentliga siffran kan teoretiskt sett ligga på allt mellan noll till hela beloppet. Sektorn '*konflikt, fred och säkerhet*', som torde vara den där mest pengar fördelats till just Kashmir, har vidare varit gravt underprioriterad då man bara avsatt 1 210 255 kronor sett över hela tidsperioden (1 154 719 kronor tilldelade Indien respektive 55 536 kronor till Pakistan år 2004, övriga år har siffran legat på noll). Den totala snedfördelningen av biståndsbeloppen är säkerligen ännu större i verkligheten än vad tabellen utvisar då stora sektorer som '*hållbar samhällsbyggnad*' eller '*hälsa*' inte har inkluderats. År 2000 utgick exempelvis hela 175 174 756 miljoner kronor i bistånd till Västbanken-Gaza under rubriceringen '*hållbar samhällsbyggnad*', jämfört med 10 833 586 miljoner till Indien och Pakistan (10 676 860 till Indien, 156 726 till Pakistan). För Israel-Palestina vet vi emellertid att pengarna specifikt gått till konfliktområdet i Västbanken-Gaza, medan biståndet till Indien lika gärna skulle kunna ha gått till att säkra vattenförsörjning i Bangalore hundratals mil ifrån konflikten i Kashmir. Utan att fördjupa oss ytterligare i siffror kan vi sluta oss till att det utdelas avsevärt mycket mer bistånd till konflikten i Palestina än till den i Kashmir, och den viktiga följdfrågan blir därmed *orsaken* till varför det ter sig på det viset.

Som tidigare nämnts återfinns problemet att påvisa ett kausalt samband i kvantitativa mätningar. Avsätter svenska staten mer bistånd till Västbanken-Gaza än till Kashmir för att det skrivs mer om den förstnämnda konflikten, eller skrivs det mer för att staten valt att prioritera det området? Kan det möjligen vara helt andra orsaker som ligger bakom snedfördelningen?

För det första är det viktigt att vi granskar *givarens*, alltså Sveriges, intresse för att ge bistånd till vardera konflikt. Sverige har länge varit verksam som individuell biståndsgivare till Västbanken-Gaza, och det första bidraget gavs år 1988 för att sedan ha givits kontinuerligt alla efterföljande år

(Open aid, 2013). Sedan 1997 deltar Sverige även i en civil operatörsstyrka, TIPH⁷, med syfte att förbättra säkerheten för invånarna i Hebron på Västbanken. Vidare har Sverige som aktiv medlem i FN och EU under lång tid haft politiska kopplingar till konflikten. Både FN och EU har lagt betydande resurser på insatser i Palestina genom åren. Sedan 1997 har EU, och därmed också Sverige, även ett handelsavtal med Palestina som beviljar tullfrihet för palestinska varor avsedda för export till Europa. FN har till och med ett särskilt organ, UNRWA, som upprättades 1948 och har varit verksamt sedan dess med att hjälpa palestinska flyktingar i området (Regeringen, 2014).

Mycket tyder på att det finns ett stort egenintresse för många av världens länder att upprätthålla stabilitet i Israel-Palestina. Esklarerar våldet är det möjligt att det sprider sig och leder till fler konflikter både regionalt och globalt. Att EU och Sverige befinner sig geografiskt sett nära konflikten bidrar till ett ökat säkerhetspolitiskt intresse. I och med att judar, kristna och muslimer kämpar för sina ställningar i det heliga landet får konflikten likaså en religiös betydelse för miljontals människor världen över (Bernstein, 2010). Så är emellertid även fallet för Kashmir, där konfliktens religiösa aspekter har färgat av sig och skapat avtryck i både indisk och pakistansk utrikespolitik (C. James – Özdamar, s. 447, 2005). Att konflikten i Palestina givits både stort utrymme i media och i biståndsväg kan möjligen rättfärdigas, trots att mängden hjälp inte är proportionelig mot andra konflikter där mänskligt lidande varit ännu större. Det går att argumentera för att Västvärlden har ett unikt ansvar för att situationen uppkom från första början efter FNs uppdelning av Palestina 1948. Fallet är dock inte annorlunda för Kashmirkonflikten, vars motsättningar härstammar från Storbritanniens gränsdragningar. Samma argumentation går också att använda för att rättfärdiga större bistånd till Afrikas länder, där många stater än idag lider av efterverkningarna av kolonialismen (Bernstein, 2010). Forskning som bedrivits kring Palestinakonflikten tyder på att den är komplicerad – men dock inte mer än andra konflikter, som den i Kashmir (Wibeck, 2009, s. 17).

7 Temporary International Presence in Hebron

6. Kvalitativ undersökning

I den kvalitativa delen av studien undersöker vi vårt material närmare och i analysen försöker vi besvara den fråga som är kopplad till den kvalitativa undersökningen:

- Finns det ett *kausalt* samband mellan medial exponering och svensk biståndspolitik i Kashmir och Palestina?

Vi har studerat två stycken beslutsdokument som behandlar insatser till Palestina och analyserat hur dessa beslut kan tänkas ha påverkats av artiklar som skrivits precis innan beslutsdatumen. Vår undersökning omfattar inte några beslut om insatser direkt till Israel då det i huvudsak är Palestina som det svenska biståndet riktas till i denna konflikt. Gällande Kashmir har det inte varit möjligt att ta del av tillräckligt mycket underlag för att kunna göra en kvalitativ undersökning. Vi har fått information om när den enda insatsen för Kashmir startat och slutat men inte när själva beslutet fattats eller kunnat ta del av beslutsdokumentet. Vi har ändå studerat vad som skrivits om Kashmir kring dessa datum och i vilken omfattning, vilket vi sedan för en diskussion om.

6.1 Palestina, beslut SEKA-HUM 604/00, datum: 2000-10-12

Den 10 oktober 2000 skriver journalisten Mia Gröndahl en artikel i Aftonbladet med rubriken ”Hur många barn ska behöva dö?”. Artikeln skildrar en 12-årig palestinsk pojke som lördagen den 30 september 2000 dör på grund av olyckliga omständigheter i våldsamma sammandrabbningar som pågått dagarna innan i Gaza. Ingressen för artikeln i Aftonbladet lyder: *“Med en fransk TV-kamera som vittne dog 12-årige Muhammed i ett israeliskt kulregn. Ännu ett grymt exempel på överväld mot ett folk som bara har stenar i sina händer, skriver Mia Gröndahl och undrar hur många döda till som krävs innan den svenska regeringen vågar protestera.”*

Redan i ingressen får läsaren av artikeln klart för sig att journalistens åsikt är att regeringen blundar för den konflikt som är så uppenbar, och kritik riktas mot politikerna som inte gör nog mycket.

Resten av artikeln ger en noggrann beskrivning av det händelseförlopp som ledde fram till pojkens död. Pojken var med sin far vid tillfället i Gaza och läsaren får även veta att han har elva syskon till som alla bor i ett flyktingläger. Han dödades av fem kulor och *”en av kulorna har slitit bort halva skallen”*. Muhammed dog när en fransk fotograf var på plats och därav fanns händelsen för hela världens ögon att beskåda.

Journalisten beskriver vidare hur pojkens far försökte lugna och skydda honom in i det sista och hur skotten kom från den israeliska arméposteringen. Men även Muhammed försökte skydda och trösta sin far. Till och med ambulansföraren som tillslut kom blev skjuten i bröstet och dog i ett försök att ta hand om fadern och pojken.

Journalisten skriver att Muhammed och ambulansföraren blev kallblodigt mördade av israelisk militär och att det inte räcker med tafatta ursäkter från Israels håll. Vidare skriver hon att det inte heller skulle räcka med lama uppmaningar från utrikesministern Anna Lindh om att *”båda*

sidorna måste stoppa våldet". Det är oförsvarligt enligt journalisten att Göran Persson och den svenska regeringen förblir tysta när Israel brukar massivt övervåld mot det palestinska folket.

Det är klart och tydligt att journalisten utpekar Israel som ockupationsmakt och de palestinska araberna som offer. Hon skriver att det är 90 palestinska araber som dött sedan sammandrabbningarna blev värre precis innan Muhammed dog och att många av dem är barn. Samtidigt är det israeliska dödsantalet tre. Hon avslutar artikeln med följande mening: *"Hur många palestinier till måste dö och skadas innan Sverige förmår sig att protestera mot Israels brutala övervåld?"*.

Det framgår tydligt när vi analyserar denna artikel att journalisten försöker förmå regeringen att agera i konflikten och ta ställning genom att skildra en pojkes tragiska öde med patosargument. Med utgångspunkt från fråga två blir svaret jakande: *"Speglas konflikterna i artiklarna på de sätt som CNN-effekten påstår påverka politiska beslut (det vill säga: tragiska människoöden, en ond och en god sida, emotionellt betingade med patosargument?"*. I linje med teorin om CNN-effekten skildras människoöden i denna artikel på ett sätt som får läsaren att påverkas emotionellt.

Genom att läsa igenom artiklarna som skrivits från och med en månad innan beslutet togs är det tydligt att denna artikel skildrar den händelse som var mest uppmärksammas under denna period. Den 12 oktober 2000 tas det ett beslut från Sidas håll att skänka humanitärt bistånd i form av katastrofstöd till Västbanken/Gaza om 1 000 000 kr till FN-organet UNRWA. Det skrevs 151 stycken artiklar om konflikten en månad innan beslut SEKA-HUM 604/00 togs.

Beslutet rör ytterligare ett extra bidrag i samband med de oroligheter som utbröt i slutet av september 2000. UNRWA ansökte om bidrag som skulle användas för sjukvårdsinsatser, inköp av sjukvårdsmaterial, reparation, och ersättning av förstörd utrustning samt nödhjälp till drabbade i Gaza. Följande mening är taget från beslutsdokumentet: *"Av rapporteringar från framförallt GK-Jerusalem⁸ och massmedia framgår att den humanitära situationen drastiskt försämrats under de senaste veckorna i Västbanken och Gaza och att behov av humanitärt stöd föreligger."* I dokumentet framgår det alltså tydligt att beslutet grundats delvis på rapportering från massmedia. Det blir därmed återigen ett jakande svar på en ställd fråga. Detta med utgångspunkt från fråga tre: *"Finns det specifika delar av beslutsdokumenten som tyder på att de politiska besluten är tagna på grund av information som finns att hitta i tidningsartiklar som skrevs precis innan?"*.

Artikeln skrevs innan beslutet om bistånd togs och utformades på ett sätt som påverkar den som tar del av innehållet. Aftonbladet är en av de största kvällstidningarna i Sverige och därför är det troligt att många har tagit del av artikeln, även politiker. Fallet i Gaza där en 12-årig pojke dog framför en TV-kamera fick väldigt mycket uppmärksamhet vilket kan bero på det faktum att hela världen kunde beskåda händelsen.

Som vi observerade i teoriavsnittet finns det en tydlig koppling mellan medial uppmärksamhet och intervention. Här tycker vi oss även kunna se sambandet mellan en händelse som får uppmärksamhet i pressen efter att bilderna spridits runt om i världen, och beslutet att ge katastrofstöd till Palestina kort därefter.

⁸ GK-Jerusalem är en förkortning för Sveriges generalkonsulat i Jerusalem

6.2 Palestina, beslut SEKA-HUM 555/02, datum: 2002-07-16

I en artikel i Expressen den 26 juni 2002 skriver Anna Dahlberg att Bush begår ett misstag i sitt senaste Mellanösternutspel, den 24 juni 2002, eftersom presidenten endast viftar med en ljushållare men utan en utstakad tunnel. Bush har i sitt uttalande krävt att Arafat måste avgå. Av artikeln framgår också att Israels primärminister Sharons strategi, att göra Arafat ”irrelevant” för att kunna uppskjuta alla försök att lösa konflikten, till slut lyckats. Sharonregeringen kan nu fortsätta att försvåra bildandet av en palestinsk stat. Vidare skriver Anna Dahlberg att det inte är USA:s uppgift att avsätta en palestinsk ledare och att det är trångsynt att förminska konflikten till att handla om Arafats person. Artikeln avslutas på följande sätt: *”USA har svikit fredsläget och visat att man inte har några som helst ambitioner att stoppa blodbadet”*.

Den 16 juli 2002 togs det ett beslut av Sida att ge humanitärt bistånd i form av insatsstöd på 10 miljoner kr till FN-organet UNRWA för konflikten i Palestina. Det skrevs ca 182 st artiklar om konflikten en månad innan beslut SEKA-HUM 555/22 togs. UNRWA:s ansökan är ett tillägg till en redan presenterad nödpappell. Vid bedömningen av insatsen hänvisas till promemorian som kommer från Sveriges generalkonsulat i Jerusalem. I promemorian framkommer det att: *”Tilläggsappellen är en konsekvens av den omfattande militära israeliska offensiv som genomförts under våren 2002 på, framför allt, Västbanken.”* Vidare står det i promemorian att: *”Den av UNRWA föreslagna insatsen måste anses relevant avseende upprätthållande av miniminivåer för mänskligt acceptabla levnadsförhållanden. Det råder ingen tvekan om att flyktningbefolkningen är den befolkningsgrupp som lider svårt av den israeliska återockupationen. De israeliska offensiverna har tydligt visat att flyktinglägren och dess befolkning ofta är huvudmålet för israeliska angrepp. Den nuvarande situationen kommer med all sannolikhet att bestå och om möjligt fördjupas något innan en vändning kan förutses. Bushs tal nyligen ger ingen anledning att revidera denna uppfattning.”*

Det framgår också av promemorian att UNRWA utsatts för en amerikansk hetskampanj. UNRWA fruktar dock att kampanjen mot dem skall sprida sig till Europa. Det beskrivs hur UNRWA fått utstå anklagelser av amerikanska intressegrupper om att inte i tillräckligt stor utsträckning hindra att organisationens lokaler använts till terrorverksamhet. I dokumentet framförs det också att UNRWA gått ut med ett brev som försöker att angripa dessa myter som florerar i vissa kretsar. Promemorian avslutas med att SIDA/UD överväger att ge ytterligare tillskott till UNRWA's *”mycket centrala nödprogram”* för Västbanken och Gaza på basis av den presenterade ansökan från UNRWA och med *”vetskapen om den svåra humanitära situation som råder för i synnerhet flyktingbefolkningen”*. Det som framgår tydligt i detta beslutsdokument är att Sida har tagit del av dels information om de palestinska flyktingarnas situation i flyktinglägren, men även av Bushs uttalande den 24 juni 2002 och de åsikter som florerat kring UNRWA's verksamhet.

Den tydligt skeptiska tonen mot Bushs uttalande och negligeringen av detsamma kan ha varit följden av den opinion som skapats i svensk media. Det allmänna tonfallet i media har visat tendenser till att vara anti Bush-administrationen, vilket kan ha påverkat de svenska besluten om fortsatt och utökad stöd till Palestinas befolkning. Göran Rosenberg skriver en artikel för Dagens Nyheter den 26 juni 2002 med titeln *”Fabriceringen av en fiende”* om konsekvenserna av den

dåvarande Palestinska ledaren Yassir Arafats eventuella avgång. Rosenberg påstår följande: ”Problemet är inte Arafats påstått omöjliga person. Problemet är Arafats omöjliga position – mellan ett alltmer övermägt Israel och ett alltmer vanmägt palestinskt folk.”. Åsikten om att det inte är Arafat som förvärrar läget just nu delas alltså i mångt av svensk media. Vidare skriver han att: ”Vad som försvinner med Arafat är den förmodligen ende (och kanske sista) palestinska ledare med auktoritet och legitimitet nog att i hela den palestinska nationens namn förorda och genomdriva en historisk kompromiss med staten Israel.”. Rosenberg tar alltså i denna artikel ett tydligt avstånd från Bushs uttalande. Det är troligt att en opinionsbildare som Göran Rosenberg i stor utsträckning kan påverka det allmänna politiska klimatet i Sverige och därav också de som tar besluten om fortsatt stöd till Palestina. Av de frågor vi ställt för att kunna analysera vårt material blir svaret på fråga fyra jakande – vissa artiklar som har skrivits innan beslutet togs har varit opinionbildande i en fråga som berör och intresserar den svenska allmänheten. Det går delvis att ge ett jakande svar på fråga ett och tre också. Det är mycket möjligt att de som fattat besluten tagit del av information om Bushs uttalande från media. Det går även att urskilja tendenser som tyder på en likstämning ton och inställning till USA i både beslutsdokumentet och artiklarna.

6.3 Kashmir, insats ISS-Election in Kashmir, datum: sep-dec 2002

Gällande bistånd till Kashmir från Sida finns det som tidigare nämnts endast en tillsatt insats mellan åren 1998 och 2004. Denna insats omfattar en överenskommen biståndssumma på 100 000 kr. Den exakta summan som betalades ut var dock på 92 506 kr. Pengarna har gått till Indien för att främja demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Överenskommen start för utdelningen var september 2002 och insatsen skulle upphöra i december 2002. Det framgår också av den information som vi fått av Sida att insatsen skulle träda i kraft på grund av det val som hölls i indiska Kashmir den 9 oktober 2002. Insatsens titel är ”ISS-Election in Kashmir”. Mer information om beslutsdatum eller specifika beslutsdokument har varken Sida eller UD. Det är enligt dem troligt att biståndet kanaliseras genom Svenska ambassaden i New Delhi men inte heller i en sökning av ambasadarkivet, gjord av UD, gick det att finna information. Det är dock troligt att beslutet togs i samband med det datum insatsen skulle börja gälla på grund av att det verkar vara rådande praxis – insatserna till Palestina sattes in samtidigt som besluten togs. Det skrevs 29 stycken artiklar om konflikten i Kashmir en månad innan det presumtiva beslutsdatumet samt insatsens början. I samband med valet rapporterades det att ”Rebeller dödar för att hindra val” (Sydsvenskan, 2002-09-10). Den 23 augusti skrevs det att våldet i Kashmir hade ökat inför det val som skulle hållas i Kashmir (Göteborgs-posten 2002-08-23). Totalt sett skrevs det 50 st artiklar i augusti och september om valet i Kashmir och de våldsamma konsekvenserna som följde med det. Månaderna innan augusti och efter valet rapporterades det inte lika frekvent om konsekvenserna av valet men det skrevs relativt mycket om själva konflikten.

Genom en sökning i mediearkivet Retriver på orden ”Indien* AND Kashmir* OR Pakistan* AND Kashmir*” finner vi att det har skrivits 80 st artiklar om Kashmir mellan september och december 2002. Det skrevs dock ännu fler, 90 st, endast i juni, vilket tyder på att det inträffat något som kan ha påverkat beslutet att skänka bistånd strax därefter. Den första juni publicerades

en artikel i Sydsvenskan med titeln ”Den farligaste platsen på jorden” om Kashmir. Författaren av artikeln, Salman Rushdie, skriver att risken för kärnvapenkrig mellan Indien och Pakistan gör konflikten i Kashmir till allas angelägenhet. Det rapporteras också om det stora antal människoliv som konflikten har kostat. Artiklar om oroligheterna i Kashmir kan ha påverkat beslutet att ge svenskt bistånd för att stödja valet i Kashmir. De flesta är skrivna på ett sätt som ger ett jakande svar på fråga tre. Insatsen från Sida består dock av en liten summa, som framstår nästan som symbolisk – vilket kan tolkas som en åtgärd för att tillfredställa en svensk opinion pådriven av massmedia.

6.4 Analys

Genom vår undersökning av dokumenten och artiklarna kan vi konstatera att det går att urskilja ett samband mellan medial uppmärksamhet och beslut om bistånd. Huruvida det är ett kausalt samband går inte att dra några säkra slutsatser om. Det skulle kräva att det var uteslutande den mediala uppmärksamheten som påverkade besluten som analyserats. Även om vi har valt representativa artiklar för den mediala exponeringen av konflikterna innan besluten togs är det möjligt att det har varit andra artiklar som påverkat besluten. Det har inte i denna studie varit vår ambition att undersöka sambandet genom att exempelvis göra intervjuer om hur själva beslutsprocessen gått till, och därför kan vi inte veta hur tankarna har gått när besluten tagits. Andra faktorer och information kan ha påverkat besluten som togs och därför är det inte möjligt att ge den mediala exponeringen full förklaringskraft. Vad som dock går att urskilja är det samband som finns mellan medial exponering och katastrofstöd. I beslutsdokumentet SEKA-HUM 604/00 skrevs det ut att beslutet grundats delvis på information från media. Eftersom besluten om humanitärt bistånd när det gäller katastrofstöd tas fort är det rimligt att det är just information från media som bidrar till de snabba besluten. När det gäller bistånd som ges för långsiktigt utvecklingsarbete är det inte lika sannolikt att de besluten skulle grundats på vad som skrivits i media några dagar innan. Det ska också sägas att det inte alltid är tydligt vad som är orsak och vad som är verkan. Stora summor i bistånd kan leda till mycket medial uppmärksamhet istället för tvärtom. Här går det också att se sambanden mellan medial exponering av en konflikt och katastrofstöd. Ett samarbete med utvecklande ambitioner, som ska främja mänskliga rättigheter, kan få uppmärksamhet i media långt efter att biståndet har gett effekter i landet. Från början handlade som sagt teorin om CNN-effekten om medias påverkan på beslut om intervention. En likhet mellan intervention och beslut om katastrofstöd är att det i båda fallen är beslut som tas med relativt kort varsel, då politiker ofta har knapphändig information och inte är säkra på hur de ska agera. I linje med teorin om CNN-effekten är det i sådana fall, när tiden är knapp och läget osäkert, som media påverkar svenskt politiskt beslutsfattande. Som tidigare framkommit, efter att vi tagit del av Robinsons forskning på temat, är medias påverkan avsevärt större vid plötsligt uppkomna händelser – när det råder så kallad *policy uncertainty* bland beslutsfattarna.

Det är problematiskt att göra en komparativ analys av de kvalitativa resultaten. Att härleda skillnaderna mellan biståndens storlek för de undersökta insatserna gällande Palestina och Kashmir, till skillnaderna i medial exponering är svårt på grund av den begränsade mängden material vi har haft till vårt förfogande. De sambanden urskiljs lättare i den kvantitativa undersökningen. Vad som dock kan konstateras, är den skillnad som finns mellan områdena vad

gäller antal skrivna artiklar om konflikterna en månad innan besluten togs, samt den efterföljande mängden bistånd som beviljades. Det skrevs 29 stycken artiklar om konflikten i Kashmir innan beslutet om insatsen på 100 000 kronor trädde i kraft. Innan beslut SEKA-HUM 604/00 fattades, där den överenskomna summan av insatsen låg på 1 000 000 kronor, hade det publicerats 151 stycken artiklar i svensk press om konflikten i Palestina. Slutligen skrevs det 182 stycken artiklar innan man fattade beslut SEKA-HUM 555/02 med en efterföljande insats om 10 miljoner kronor.

7. Slutsats

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka huruvida det existerar ett samband mellan medial exponering och svensk biståndsvilja. Vår ambition har även varit att utreda om det finns ett kausalt samband, för att kunna ge en *egentlig förklaring* till det hypotetiska sambandet. Att den skiftande mediala uppmärksamhet som har riktats mot Palestina och Kashmir kan ha haft en viss påverkan på förd biståndspolitik visades utifrån resultaten från den kvantitativa undersökningen. Sambandet visades mest tydligt för Palestinakonflikten, men var desto svårare att bevisa för Kashmir då vi saknade full tillgång till information om var bistånd till Indien och Pakistan gått inom länderna. Då det är tydligt att Kashmirkonflikten varit underprioriterad ekonomiskt sett av svensk utrikespolitik går det att ställa sig frågan om det är den skiftande mediaexponeringen som legat bakom fenomenet. Detta går inte att fastställa med absolut säkerhet. Sveriges nära kopplingar till EU och FN, samt Palestinas relativa närhet i geografisk bemärkelse, har rimligen avspeglats i biståndsnivån. Rye Olsen har pekat på vikten av ett områdes krisberedskap när bistånd ska fördelas. Som tidigare framkom finns det uppskattningsvis bara 150 NGOs verksamma i Kashmir, medan motsvarande siffra för Palestina ligger nära 1400. Sverige har även ytterligare politiska intressen i Palestina genom sin medverkan i den civila operatörsstyrkan TIPH.

I den kvalitativa undersökningen utvecklades ambitionen till att försöka säkerställa om det fanns ett kausalt samband. Eftersom att frågorna ett och två, ställda för den kvalitativa undersökningen, besvarades jakande i analysen av beslut SEKA-HUM 604/00 och artikeln "*Hur många barn ska behöva dö*" går det att urskilja ett kausalt samband. Politiker påverkas, liksom allmänheten, av de emotionella bilderna och berättandet som media använder sig av i skildrandet av konflikter. Teorin om CNN-effekten stärks i och med det samband som existerar mellan media och beslut SEKA-HUM 604/00 - där det uttryckligen framkom att massmedia påverkat beslutet.

Den *egentliga förklaringen* och därmed den kausala mekanismen tycker vi oss kunna se i analysen av dokument SEKA-HUM 555/02, där det visar sig klart och tydligt att beslutet gått i linje med den opinion media försökt skapa i samhället. Det kausala sambandet existerar i form av viljan hos den politiska makten att blidka den folkliga opinionen som skapas av media. Sambandet kan dock även vara omvänt, i de fall då media granskar och rapporterar om verkningarna av politiska beslut. Eftersom resultaten av vår empiriska undersökning inte gett oss några tvärsäkra slutsatser om sambandets existens är det svårt att föra en diskussion om generaliserbarheten. Efter att ha tagit del av tidigare forskning framgår det dock tydligt att sambandet existerar även i andra situationer än de vi har undersökt.

Slutligen är det värt att lyfta fram det rent normativa dilemmat som slutsatserna obönhörligen för med sig: bör Sverige och Sida låta sig påverkas av aspekter såsom mediaexponering när nivån på bistånd fastställs? Rimligen inte, eftersom media många gånger inte skildrar verkligheten korrekt. Om hänsyn ska tas till biståndets syfte att skapa ett drägligare liv för fler människor bör de humanitära behoven vara det primära fokuset för biståndsvilja och utrikespolitiskt beslutsfattande.

8. Referenser & material

Material

Dahlberg, Anna, 2002. "Svikaren Bush". Expressen. Ledare. 2002-06-26.

Gröndahl, Mia, 2000. "Hur många barn ska behöva dö?". Aftonbladet. Debattartikel. 2000-10-10.

Göteborgs-posten, 2002. "18 dödade i Kashmir". Nyhetsartikel. 2002-08-23.

ISS-Election in Kashmir, sep-dec 2002

Rosenberg, Göran, 2002. "Fabriceringen av en fiende". Dagens Nyheter. Kolumn. 2002-06-26.

Rushdie, Salman, 2002. "Den farligaste platsen på jorden". Sydsvenskan. 2002-06-0.

SEKA-HUM 555/02, 2002-07-16

SEKA-HUM 604/00, 2000-10-12

Sydsvenskan, 2002. "Rebeller dödar för att hindra val". Nyhetsartikel. 2002-09-10.

Referenser

Bernstein, Noah, [elektronisk] 2010. A media eclipse: Israel-Palestine and the world's forgotten conflicts. Tillgänglig: <http://www.opendemocracy.net/opensecurity/noah-bernstein/media-eclipse-israel-palestine-and-worlds-forgotten-conflicts> Hämtdatum: 04-01-2014.

B'Tselem, [elektronisk], 2013. Tillgänglig: http://www.btselem.org/statistics/first_intifada_tables Hämtdatum: 04-01-2014.

Cate, H. Fred, [elektronisk] 2002. The CNN-effect is not clear cut. *Humanitarian affair*. Tillgänglig: <http://www.globalpolicy.org/component/content/article/176/31233.html> Hämtdatum: 04-01-2014.

Carter Center, 2013, [elektronisk] 2013. Tillgänglig: http://www.cartercenter.org/countries/israel_and_the_palestinian_territories.html Hämtdatum: 04-01-2014.

C. James, Carolyn – Özdamar, Özgür, [elektronisk] 2005. Religion as a Factor in Ethnic Conflict: Kashmir and Indian Foreign Policy. Tillgänglig: <http://ozgur.bilkent.edu.tr/download/05Religion%20as%20a>

[%20Factor%20in%20Ethnic%20Conflict%20Kashmir.pdf](#) Hämtdatum: 04-01-2014.

Esaiasson, Peter – Giljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wangnerud, Lena, 2012. Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad. 4 uppl. Stockholm: Norstedts juridik.

FTD, Find the Data, [elektronisk] 2013. Tillgänglig: <http://states-of-india.findthedata.org/q/10/4241/What-is-the-population-of-Jammu-and-Kashmir> Hämtdatum: 04-01-2014.

Hawkins, Virgil, 2008. Stealth Conflicts - How the World's Worst Violence is Ignored. Ashgate publishing limited.

Hindu, the, [elektronisk], 2013. V.K. Singh counters charges, admits 'pro-India NGOs' were funded. Tillgänglig: <http://www.thehindu.com/news/national/vk-singh-counters-charges-admits-proindia-ngos-were-funded/article5161196.ece> Hämtdatum: 04-01-2014.

ICBS, Israel Central Bureau of Statistics, [elektronisk] 2013. Tillgänglig: http://www1.cbs.gov.il/www/hodaot2013n/11_13_097e.pdf Hämtdatum: 04-01-2014.

Jacobsen, Viggo, [elektronisk] 2000. Focus on the CNN Effect Misses the Point: The Real Media Impact on Conflict Management is Invisible and Indirect. *Journal of Peace Research*, vol. 37, no. 2, 2000. Sage publications. Tillgänglig: <http://faculty.maxwell.syr.edu/rdenever/PPA-730-27/Jakobsen.pdf>. Hämtdatum 04-01-2014.

Jarras, Allam, [elektronisk] 2005. The Palestinian NGO Sector: Development Perspectives. *Palestine-Israel journal of politics, economics and culture*. Volume 12, 2005. Tillgänglig: <http://www.pij.org/details.php?id=324> Hämtdatum: 04-01-2014.

Livingston, Steven – Eachus, Todd, 1995. Humanitarian Crises and U.S. Foreign Policy: Somalia and the CNN Effect Reconsidered. *Political Communication*. Volume 12, 1995, s. 413-429. UK

Nord, Lars – Strömbäck, Jesper (RED). 2012. Medierna och demokratin. 2:1 uppl. Studentlitteratur AB, Lund.

Open aid, [elektronisk], 2013. Tillgänglig: <http://www.openaid.se/countries/vastbanken-gaza?year=2012> Hämtdatum: 04-01-2014.

PCBS, Palestinian Central Bureau of Statistics, [elektronisk] 2013. Tillgänglig: <http://www.pcbs.gov.ps/site/881/default.aspx#Population> Hämtdatum: 04-01-2014.

Procon, [elektronisk], 2013. Tillgänglig: <http://israelipalestinian.procon.org/view.resource.php?resourceID=000639> Hämtdatum: 04-01-2014.

Regeringen, [elektronisk], 2014. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/sb/d/2688/a/86018>

Hämtdatum: 04-01-2014.

Reuters, [elektronisk], 2008. India revises Kashmir death toll to 47,000 . Tillgänglig: <http://in.reuters.com/article/2008/11/21/idINIndia-36624520081121> Hämtdatum: 04-01-2014.

Robinson, Piers, 2002-a. The CNN Effect: The Myth of News, Foreign Policy and Intervention. Rothledge.

Robinson, Piers, 2000-b. The Policy-Media Interaction Model: Measuring Media Power During Humanitarian Crisis. *Journal of Peace Research*, Vol. 37, No. 5, 2000, s. 613-633. Sage Publications.

Rye Olsen, Gorm – Carstensen, Nils – Høyen, Kristian, 2003. Humanitarian Crises: What determines the level of emergency assistance? Media coverage, donor interests and the aid business. *Disasters*, 27(2), s. 109-126.

SAIR, [elektronisk], 2013. Tillgänglig: http://www.satp.org/satporgtp/countries/india/states/jandk/data_sheets/annual_casualties.htm Hämtdatum: 04-01-2014.

Sida, hemsida, [elektronisk], 2013-a. Tillgänglig: <http://www.sida.se/Svenska/Om-oss/vart-uppdrag/> Hämtdatum: 04-01-2014.

Sida, hemsida, [elektronisk], 2013-b. Tillgänglig: <http://www.sida.se/Svenska/Bistand--utveckling/Detta-ar-svenskt-bistand/Tva-sorters-bistand/> Hämtdatum: 04-01-2014.

Suri, Anirudh, [elektronisk], 2003. NGOs in Kashmir: Agents of Peace and Development? Tillgänglig: <http://www.docstoc.com/docs/30609435/NGOs-in-Kashmir-Agents-for-Peace-and-Development> Hämtdatum: 04-01-2014.

UCDP, hemsida, [elektronisk], 2013. Tillgänglig: http://www.pcr.uu.se/research/ucdp/definitions/#Battle-related_deaths Hämtdatum: 04-01-2014.

Wibeck, Sören, 2009. Ett land, två folk: Israel-Palestina-konfliktens historia. Lund: historiska media.

Widmalm, Sten, 1997. Democracy and Violent Separatism in India – Kashmir in a Comparative Perspective. Uppsala.

World atlas, 2013, [elektronisk] 2013. Tillgänglig: <http://www.worldatlas.com/webimage/countrys/asia/kashmir.htm> Hämtdatum: 04-01-2014.

World bank, 2013, [elektronisk] 2013. Tillgänglig: <http://data.worldbank.org/indicator/AG.LND.TOTL.K2> Hämtdatum: 04-01-2014.

World population statistics, [elektronisk], 2013-a. Tillgänglig: <http://www.worldpopulationstatistics.com/india-population-2013/> Hämtdatum: 04-01-2014.

World population statistics, [elektronisk], 2013-b. Tillgänglig: <http://www.worldpopulationstatistics.com/pakistan-population-2013/> Hämtdatum: 04-01-2014.

Yadav, Shyamlal, [elektronisk], 2012. The NGOs that received the highest foreign donations in J&K. The Indian Express. Tillgänglig: <http://www.indianexpress.com/news/the-ngos-that-received-the-highest-foreign-donations-in-j-k/914938/> Hämtdatum: 04-01-2014.